

Προτάσεις για τη λήψη μέτρων για την εμπορία ανθρώπων σε καταστάσεις κρίσεων

WP2_ D2.4 _Ελλάδα

Co-funded by
the European Union

The content of this publication represents the views of the author only and is his/her sole responsibility. The European Commission does not accept any responsibility for use that may be made of the information it contains.

Εταίροι

KMOP | www.kmop.gr

PAYOKE | www.payoke.be

APG23 | <https://www.apg23.org>

DIFFERENZA DONNA ASSOCIAZIONE | www.differenzadonna.org

SOLWODI | www.solwodi.de

Συγγραφείς

Silvia Lamonaca, Payoke, Βέλγιο

Roberta Arico, Independent Expert, Βέλγιο

Περιεχόμενα

1. Η πανδημία ως κατάσταση κρίσης και οι επιπτώσεις της	3
2. Ομάδες και άτομα που βρέθηκαν σε ιδιαίτερο κίνδυνο	3
3. Συστάσεις.....	4
4. Παραπομπές.....	7

1. Η πανδημία ως κατάσταση κρίσης και οι επιπτώσεις της

Η πανδημία Covid-19 επιδείνωσε τις προϋπάρχουσες ανισότητες και ευαλωτότητες των δυνητικών θυμάτων εμπορίας ανθρώπων. Οι προσπάθειες για την αντιμετώπιση και καταπολέμηση του φαινομένου κατά το 2020 επηρεάστηκαν αρνητικά από τα μέτρα που ελήφθησαν για την πρόληψη της διασποράς του ιού, τα οποία συμπεριελάμβαναν και την επιβολή του νόμου. Ταυτόχρονα, ένας σημαντικός αριθμός των δραστηριοτήτων που σχετίζονται με την εμπορία ανθρώπων μετακινήθηκε σε διαδικτυακά περιβάλλοντα. Οι δράστες προσαρμόστηκαν, δηλαδή, σε αυτήν «την νέα πραγματικότητα» που δημιούργησε η πανδημία, αξιοποιώντας, κυρίως, νέες τεχνολογίες επικοινωνίας. Παρατηρήθηκε, λοιπόν, μία εξέλιξη στον τρόπο λειτουργίας των δραστών εμπορίας ανθρώπων, καθώς φαίνεται να ξεκίνησαν να εκμεταλλεύονται τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης, διαδικτυακές πλατφόρμες και εφαρμογές κινητών τηλεφώνων για τη στρατολόγηση νέων θυμάτων, την οργάνωση της εγκληματικής τους δραστηριότητας και την προσέγγιση πιθανών πελατών.

Η πανδημία επηρέασε, ακόμη, τον βαθμό στον οποίο οι κρατικές υπηρεσίες και οι Μη Κυβερνητικές Οργανώσεις είχαν τη δυνατότητα να παράσχουν ουσιαστικές και βασικές υπηρεσίες στα επιζώντα άτομα. Τόνισε ακόμη περισσότερο τις συστημικές και εδραιωμένες οικονομικές και κοινωνικές ανισότητες, οι οποίες βρίσκονται μεταξύ των θεμελιωδών αιτιών της εμπορίας ανθρώπων.

Η πανδημία και τα συναφή μέτρα για την αποφυγή εξάπλωσης του ιού κατέστησαν ακόμη δυσκολότερη την πρόσβαση των ατόμων που επηρέασε το φαινόμενο στις υπηρεσίες υγείας, λόγω των περιορισμών και της απαγόρευσης κυκλοφορίας. Επιπρόσθετα, όξυνε την ευαλωτότητα ήδη ευάλωτων ομάδων και ατόμων που λάμβαναν πενιχρό μισθό ή εργάζονταν σε ανεπίσημες θέσεις (για παράδειγμα μετανάστες και μετανάστριες χωρίς άδεια παραμονής, άτομα που εργάζονταν σε εποχιακές θέσεις, σεξεργάτες και σεξεργάτριες). Όξυνση παρατηρήθηκε και στον κίνδυνο επανεκμετάλλευσης ή αύξησης της εκμετάλλευσης σε τομείς εργασίας όπου εντοπίζεται συχνά το φαινόμενο, κυρίως λόγω της μείωσης του κόστους παραγωγής ως απότοκο των οικονομικών δυσκολιών και των μειωμένων επίσημων ελέγχων από τις αρμόδιες αρχές.

2. Ομάδες και άτομα που βρέθηκαν σε ιδιαίτερο κίνδυνο

Παρότι η πανδημία – όπως και άλλες αντίστοιχες καταστάσεις κρίσεων – επηρέασε το σύνολο του πληθυσμού, κάποιες ομάδες ατόμων βρέθηκαν σε περισσότερο μειονεκτική θέση, ανάλογα, μεταξύ άλλων, με την κατάσταση της υγείας τους, το φύλο, τις πολιτισμικές νόρμες, και τις κοινωνικές και

οικονομικές ανισότητες. Κάποιες από τις ομάδες που παρουσίασαν αυξημένο βαθμό ευαλωτότητας είναι οι ακόλουθες:

- Άτομα που διαβιούν σε περιβάλλοντα ή/και ρυθμίσεις έκτακτης ανθρωπιστικής ανάγκης
- Άτομα με πενιχρές οικονομικές ευκαιρίες και ευκαιρίες απασχόλησης
- Παιδιά με μειωμένη ή καθόλου πρόσβαση στην εκπαίδευση
- Άτομα με αναπηρία ή μαθησιακές δυσκολίες
- Άτομα που αντιμετωπίζουν ζητήματα ψυχικής υγείας
- Άτομα που είναι εθισμένα στα ναρκωτικά και στο αλκοόλ
- Ασυνόδευτα ή χωρισμένα από τους γονείς τους παιδιά
- Μετανάστες/ριες, πρόσφυγες, αιτούντες/ούσες άσυλο, άτομα που δεν έχουν έγγραφα ταυτοποίησης
- Άτομα που εργάζονται σε εποχιακές θέσεις εργασίας
- Οικιακές βοηθοί
- Άτομα εκτός του διπλού φύλου ή/και του σεξουαλικού προσανατολισμού που ορίζει η ετεροκανονικότητα
- Εθνικές ή θρησκευτικές μειονότητες
- Άτομα που βρίσκονται σε κατάσταση αστεγίας ή σε επισφαλείς συνθήκες διαβίωσης
- Γυναίκες και παιδιά

3. Συστάσεις

Δεδομένων των παραπάνω και εξετάζοντας το παράδειγμα της πανδημίας Covid-19 ως μία κατάσταση κρίσης, συστήνεται οι κρατικοί φορείς και οι οργανισμοί της κοινωνίας των πολιτών να λαμβάνουν υπόψη τους το φαινόμενο της εμπορίας ανθρώπων κατά τη διαμόρφωση εθνικών σχεδίων διαχείρισης καταστάσεων κρίσεων, ξεκινώντας από τα ακόλουθα¹:

→ Παροχή εξατομικευμένης και προσβάσιμης πληροφόρησης σχετικά με θέματα δημόσιου ενδιαφέροντος, μέσα από μία καμπάνια ευαισθητοποίησης, διαθέσιμη σε πολλές γλώσσες.

¹ Οι ακόλουθες προτάσεις βασίζονται σε αναφορές του Διεθνούς Κινήματος Ερυθρού Σταυρού και Ερυθράς Ημισελήνου (IFRC, 2020), UN Women (2020), UNODC (2020), και των δύο αναφορών της Επιτροπής Covid που συστάθηκε στο πλαίσιο του έργου AMELIE.

- Κατανόηση του τρόπου που οι άνθρωποι βιώνουν τις ποικίλες ευαλωτότητες και τον τρόπο λειτουργίας των διακινητών για την εκμετάλλευση ατόμων που βρίσκονται σε κίνδυνο και σε ανάγκη.
- Συλλογή αξιόπιστων και αναλυτικών στοιχείων σχετικά με το βιολογικό φύλο, την ηλικία και την αναπηρία, και ανάλυση των διαφορετικών επιπτώσεων, εμποδίων και κινδύνων που αντιμετωπίζουν οι διάφορες ομάδες.
- Αξιολόγηση των πιθανών εμποδίων σχετικά με την πρόσβαση σε υπηρεσίες και ακριβή πληροφόρηση, ειδικά για ομάδες που βρίσκονται σε κίνδυνο, και εξασφάλιση προστασίας και αρωγής μέσα από την παροχή ουσιαστικών υπηρεσιών, όπως διασφάλιση της ασφαλούς πρόσβασης σε ιατροφαρμακευτική και ψυχοκοινωνική υποστήριξη για όλους τους ανθρώπους, ανεξαρτήτως της κατάστασής τους ή των εγγράφων ταυτοποίησης που έχουν στην κατοχή τους.
  - Διασφάλιση προσωπικών μηχανισμών προστασίας, εξετάσεων, και εμβολιασμών για όλα τα άτομα που βρίσκονται σε επισφαλή κατάσταση υγείας, χωρίς διακρίσεις.
- Διασφάλιση της συμπερίληψης των μεταναστών/ριών, συμπεριλαμβανομένων και εκείνων που δεν διαθέτουν έγγραφα ταυτοποίησης και δεν έχουν άδεια παραμονής στη χώρα, σε όλα τα γενικά σχέδια ετοιμότητας και διαχείρισης· η πολύπλευρη υποστήριξη σε καταστάσεις κρίσεων πρέπει να είναι προσβάσιμη με βάση την ευαλωτότητα και όχι το μεταναστευτικό ή το νομικό καθεστώς.
- Άμεση ενημέρωση των επιζώντων ατόμων σχετικά με αλλαγές σε γενικές διαδικασίες, καθυστερήσεις, ή αναβολές σε κοινωνικές, διοικητικές ή ποινικές διαδικασίες, σε γλώσσα που κατανοούν.
- Διασφάλιση της κάλυψης βασικών αναγκών (π.χ. στέγαση, τροφή), και ταυτόχρονη εξασφάλιση της πρόσβασης στην ιατροφαρμακευτική περίθαλψη, καθώς και σε υπηρεσίες, και προνόμια χωρίς διακρίσεις (π.χ. με βάση το νομικό καθεστώς, την άδεια παραμονής, τις συνθήκες εργασίας).
  - Ιατροφαρμακευτική περίθαλψη θα πρέπει να παρέχεται σε θύματα εμπορίας ανθρώπων κατά τη διάρκεια καταστάσεων κρίσης, όπως η πανδημία Covid-19, ανεξάρτητα από το μεταναστευτικό καθεστώς, και χωρίς φόβο διοικητικού περιορισμού ή απέλασης.
- Συμπερίληψη ατόμων που βρίσκονται σε κατάσταση ευαλωτότητας ή/και των φροντιστών/ριών τους σε πρωτοβουλίες ευαισθητοποίησης.

- Παροχή πρόσβασης σε υπηρεσίες και οικονομική υποστήριξη σε γυναίκες (ειδικά μετανάστριες), σε καταστάσεις κρίσεων.
- Παροχή εξατομικευμένης πληροφόρησης σε παρόχους υπηρεσιών, λαμβάνοντας υπόψη τα πιθανά γλωσσικά εμπόδια και ενσωματώνοντας πολιτισμικά ευαίσθητες πρακτικές.
- Διασφάλιση της συνεχούς διαθεσιμότητας πολιτισμικών διαμεσολαβητών/ριών.
- Εκπαίδευση εργαζομένων και εθελοντών/ριών σε όλους τους τομείς που σχετίζονται με την εμπορία ανθρώπων:
  - Παροχή της εκπαίδευσης και της υποστήριξης που χρειάζονται οι επαγγελματίες για να κατανοήσουν τους κινδύνους που ελλοχεύουν και να είναι σε θέση να διαχειριστούν και να αντιμετωπίσουν μια κατάσταση κρίσης με ασφαλή τρόπο.
  - Παροχή ακριβούς και επικαιροποιημένης πληροφόρησης σχετικά με τις υπηρεσίες υποστήριξης για ευάλωτες ομάδες, συμπεριλαμβανομένων και των θυμάτων εμπορίας ανθρώπων.
  - Διευκόλυνση ώστε να κάνουν ασφαλείς παραπομπές.
  - Αύξηση της εκπαίδευσης σε αλληλοσυνδεόμενα φαινόμενα, όπως δευτερογενής θυματοποίησης και επανεκμετάλλευση.
  - Εξοικείωση με τη θυματοκεντρική και την ευαίσθητη ως προς το φύλο προσέγγιση, οι οποίες θα πρέπει να υιοθετηθούν σε όλες τις φάσεις της έρευνας και των λοιπών διαδικασιών.
  - Παροχή εκπαίδευσης για τον εξοπλισμό του προσωπικού με στρατηγικές αντιμετώπισης για τη μείωση του άγχους και δεξιοτήτων ώστε να μπορούν να ανταπεξέλθουν υπό πίεση.
- Αξιοποίηση της τεχνολογίας για την βελτίωση της πρόσβασης επιζώντων ατόμων σε υπηρεσίες, μέσα από διαδικτυακές πλατφόρμες.
- Δεδομένου ότι κατά τη διάρκεια της πανδημίας παρατηρήθηκε αύξηση στη διαδικτυακή αποπλάνηση, στρατολόγηση, και εκμετάλλευση -ειδικά σε γυναίκες και παιδιά-, κρίνεται αναγκαίο να προσαρμόσουν οι κυβερνήσεις τους νόμους που σχετίζονται με την καταπολέμηση του φαινομένου ώστε να αποτυπώνουν τις ιδιαιτερότητες του φύλου και της ηλικίας των διαδικτυακών εγκλημάτων εμπορίας ανθρώπων, και να παρέχουν εξειδικευμένη εκπαίδευση σε αντίστοιχους φορείς και παρόχους υπηρεσιών.

- Συνεργασία με παρόχους διαδικτυακών υπηρεσιών, εταιρίες πιστωτικών καρτών, και τράπεζες, με στόχο την πρόληψη της χρήσης του διαδικτύου για σεξουαλική εκμετάλλευση.
- Ενίσχυση της Υποδιεύθυνσης Αντιμετώπισης Οργανωμένου Εγκλήματος της Ελληνικής Αστυνομίας, καθώς και των 12 Ομάδων Anti-trafficking που λειτουργούν σε όλη την Ελλάδα, και προώθηση της συνεργασίας τους με φορείς και επαγγελματίες της πρώτης γραμμής. Αντίστοιχη προσαρμογή των μεθόδων και υπηρεσιών στην εκάστοτε κατάσταση κρίσης, ώστε να μην λειτουργούν οι δράστες υπό καθεστώς ατιμωρισίας.
- Εξασφάλιση επαρκών πόρων για τις παραπάνω υπηρεσίες, για την προτεραιοποίηση της ανίχνευσης και αναγνώρισης των θυμάτων εμπορίας ανθρώπων, και της διερεύνησης των υποθέσεων.

4. Παραπομπές

Amelie, report of the 1st COVID-19 committee meeting

Amelie, report of the 2nd COVID-19 committee meeting

The International Federation of Red Cross and Red Crescent Societies. (2020). COVID-19 Impact on Trafficking in Persons, A Protection, Gender & Inclusion (PGI) Technical Guidance Note. <https://www.ifrc.org/sites/default/files/Covid-19-TiP-Technical-guidance-FINAL-290520.pdf>

UNODC. (2020). Impact of the COVID-19 pandemic on trafficking in persons, preliminary findings and messaging based on rapid stocktaking. [https://www.unodc.org/documents/Advocacy-Section/HTMSS Thematic Brief on COVID-19.pdf](https://www.unodc.org/documents/Advocacy-Section/HTMSS%20Thematic%20Brief%20on%20COVID-19.pdf)

UN WOMEN (2020). Guidance, Addressing Emerging Human Trafficking Trends and Consequences of the COVID-19 Pandemic. <https://www.unwomen.org/sites/default/files/Headquarters/Attachments/Sections/Library/Publications/2020/Guidance-addressing-emerging-human-trafficking-trends-and-consequences-of-the-COVID-19-pandemic-en.pdf>

www.project-amelie.eu
info@project-amelie.eu

Co-funded by
the European Union

The content of this publication represents the views of the author only and is his/her sole responsibility. The European Commission does not accept any responsibility for use that may be made of the information it contains.